Zijn het weinigen die gered worden?

B. B. Warfield

De paucitas salvandorum is onder een brede kring van theologen lange tijd een vaststaand dogma geweest. Om maar een paar voorbeelden te noemen van de grote lutherse systematici van de zeventiende eeuw, John Gerhard (1621) en John Andrew Quenstedt (1685), oom en neef, onderwijzen het allebei zonder misverstand. Sprekend over wat hij "het voorwerp van het eeuwige leven" noemt, merkt "Gerhard op, dat voor zover het zondaars van het menselijke ras betreft, zij allereerst "weinigen" zijn. "Ongetwijfeld," voegt hij eraan toe in de wens om recht te doen aan het hele onderwerp, "als de uitverkorenen op zichzelf en absoluut beschouwd worden, is hun aantal voldoende groot (Openb. 7:9: 'Na deze dingen zag en aanschouwde ik een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie, en van alle stammen en volken en tongen, staande voor de troon en voor het Lam, in witte gewaden en palmen in hun handen'). Maar als ze vergelijkenderwijs worden beschouwd, dat wil zeggen in vergelijking met het gezelschap van de verlorenen, dan zijn ze en wordt er gezegd dat ze met weinigen zijn. Zonder enige tegenspraak beweren de Schriften daarom dat 'velen uit het oosten en het westen zullen komen en met Abraham en Izaäk en Jakob zullen zitten in het Koninkrijk der hemelen' (Matt. 18:11), en dat 'er weinigen zijn die gered worden' (Lc. 13:23), dat 'de poort smal is en de weg nauw die naar het leven leidt, en weinigen zijn die hem vinden' (Mat. 7:14; Lc. 13:24), dat 'velen geroepen zijn, maar weinigen uitverkoren' (Mat. 20:16; 22:14)." Op dezelfde manier geeft Quenstedt, bij het opsommen van de "eigenschappen" van de uitverkorenen en de verdoemden - synoniemen van de geredden en de verlorenen - de primaire plaats in de twee gevallen aan respectievelijk "weinigen" en "veelheid". "De eigenschappen van de uitverkorenen," zegt hij, "zijn (1). Weinigheid, zoals geleerd wordt in Mat. 20:16; 22:14 en elders. 'Velen zijn geroepen, maar

weinigen uitverkoren'. Hier staan ὀλίγοι 'weinigen' tegenover τοῖς πολλοῖς, 'velen,' of πασῖν, 'allen,' zoals blijkt uit de heldere tegenstelling die Christus maakt. Maar Christus stelt niet verkiezing en roeping tegenover elkaar, maar het aantal uitverkorenen en geroepenen. Als gevraagd wordt waarom het kleinste deel van de mensen uitverkoren is en het grootste deel verdoemd, dan is het antwoord dat, volgens de raad van God, gelovigen die met weinigen zijn, de uitverkorenen zijn en ongelovigen die met velen zijn, de verdoemden zijn. Omdat er weinigen zijn die geloven, zijn er ook weinigen die uitverkoren zijn." En opnieuw: "De eigenschappen van de verworpenen zijn (1) veelheid. Want omdat velen ongelovig zijn, zijn daarom ook velen verdoemd. Daarom wordt er gezegd: 'Weinigen zijn uitverkoren' (Mat. 20:16), in vergelijking, dat wil zeggen, met de veel grotere menigte van de verdoemden. De Verlosser wijst op hetzelfde in Mat. 7:13 e.v., waar Hij zegt: 'Gaat in door de enge poort, want wijd is de poort en breed de weg, die tot het verderf leidt; en velen zijn het, die daardoor ingaan. Want smal is de poort en nauw de weg, die ten leven leidt, en weinigen zijn het, die hem vinden.' Let op, de poorten zijn breed en smal, en de twee wegen zijn breed en smal. De brede weg leidt naar de dood, de smalle naar het leven; de eerste wordt door velen betreden, de tweede wordt door weinigen gevonden."

De standvastigheid waarmee aan dit dogma wordt vastgehouden kan nauwelijks treffender worden geïllustreerd dan door de noodzaak die Abraham Kuyper schijnt te voelen om het grote feit waarop hij herhaaldelijk en zeer vruchtbaar heeft aangedrongen, dat het "de mensheid als een organisch geheel is die wordt gered" en de verlorenen dienovereenkomstig slechts individuen zijn die zijn afgesneden van de stam van de mensheid, in overeenstemming te brengen met dit dogma.

"Vraag," zegt hij fijntjes bij een gelegenheid, "of God sinds de val dit, Zijn prachtige schepping, dit menselijk ras met al zijn schatten van Zijn beeld, -in één woord, deze Zijn wereld, heeft verlaten om, door het opzij te gooien, een geheel nieuw iets te scheppen uit en voor de uitverkorenen. En het antwoord van de Schrift is beslist ontkennend.... Als we de mensheid, zoals die uit Adam is voortgekomen, dus vergelijken met een boom, dan zijn de uitverkorenen geen bladeren die van de boom zijn afgeplukt, zodat er een krans van kan worden gevlochten voor Gods eer, terwijl de boom zelf moet worden geveld, geworteld en in het vuur geworpen; maar precies het tegenovergestelde, de verlorenen zijn de takken, twijgen en bladeren die van de stam van de mensheid zijn afgevallen, terwijl de uitverkorenen er alleen aan vast blijven zitten. Niet de stam zelf gaat ten onder en laat slechts een paar gouden blaadjes achter die op de velden van het eeuwige licht worden uitgestrooid, maar integendeel, de stam, de boom, het ras blijft, en wat verloren is, wordt van de stam afgebroken en verliest zijn organische verbinding." Toch voelt hij zich verplicht om uit te leggen dat de boom van de mensheid die blijft, minder in feitelijke massa kan zijn, en dat in feite ook is, dan de takken die zijn afgebroken voor de verbranding. Het ligt in de aard van een organisch object, te onderscheiden van een mechanisch object, zo betoogt hij, dat het veranderingen kan ondergaan - zelfs veranderingen die het object samentrekken en inperken - zonder zijn identiteit te verliezen. "Het menselijk ras," legt hij uit, "is dus te vergelijken met een boom die gesnoeid is en nu weer in een kleiner formaat uitloopt. De ruïne van het genus humanum wordt niet in zijn geheel hersteld; het wordt in zijn reconstitutie een organisme van kleinere proporties. De Kerk, dus opgevat als de reconstructie van het menselijk ras, vormt een organisme met een kleinere omvang, maar het organisme zelf ondergaat geen verandering ten gevolge hiervan. Relatief gezien, in vergelijking

met de omvang die het organisme vroeger had, is de Kerk een kleine kudde. Absoluut daarentegen is ze een grote schare die niemand kan tellen. Het idee van sommige christenen dat heel Europa ooit gekerstend zal worden, en dat na verloop van tijd de hele mensheid de knie voor Jezus zal buigen, kan niet worden gehandhaafd. De Heilige Schrift spreekt dit verkeerde idee tegen: Mat. 20:16, 'Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren,' Mat. 7:14; Lk.
13:23."
De dicta probantia, waarop men zich beroept voor de vestiging van dit dogma van de weinige geredden, zijn, zoals uit de aangehaalde voorbeelden zal zijn opgevallen, gewoonlijk deze vier: Mat. 7:14f; Lukas 13:23f; Mat. 20:16; 22:14. Zoals Mat. 20:13, een loutere herhaling van Mat. 22:14, vals is, beperken de bewijsteksten zich tot de volgende drie, die we weergeven uit de American Revised Version. "En iemand zei tot Hem: Heer, zijn er weinigen die gered worden? En Hij zeide tot hen: Tracht in te gaan door de nauwe deur; want velen, zeg Ik u, zullen trachten in te gaan, maar zullen niet kunnen." (Lucas 13:23 e.v.) "Gaat in door de enge poort, want wijd is de poort en breed de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn het, die daardoor ingaan. Want smal is de poort en nauw de weg, die ten leven leidt, en weinigen zijn het, die haar vinden." (Mat. 7:13 e.v.) "Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren." (Mat. 22:14.)

Een nauwkeurig onderzoek van deze passages zal voldoende duidelijk maken dat ze geen adequate basis vormen voor de geweldige conclusie die erop is gebaseerd. In al deze passages is het doel van onze Heer eerder een ethische indruk dan een profetische onthulling. Zijn woorden, uitgesproken vanuit de onmiddellijke omstandigheden van die tijd en gericht op de onmiddellijke behoeften van de mensen om Hem heen, bieden

geldige motieven voor actie aan allen die zich in soortgelijke omstandigheden met soortgelijke behoeften bevinden; maar ze kunnen niet worden gelezen als verzekeringen dat de omstandigheden die worden geïmpliceerd noodzakelijkerwijs constant zijn en voor altijd onveranderd moeten blijven. Wat Hij zegt is eerder gericht op het aansporen van Zijn toehoorders tot zware inspanningen om hun roeping en verkiezing zeker te maken, dan op het onthullen van de uiteindelijke uitkomst van Zijn verlossende werk in de wereld. Als we Zijn woorden in de laatste zin lezen, doen we ze daarom een zeker geweld aan; door ze van hun doel af te leiden verdraaien we ook hun betekenis en verwarren we hun implicaties. We kunnen altijd uit deze passages leren dat verlossing moeilijk is en dat het onze plicht is om ons met ijver en ernstige inspanning te richten op het verkrijgen ervan. We kunnen er nooit uit leren hoeveel er gered zijn.

Met betrekking tot Lucas 13:23, 24 is dit op het eerste gezicht duidelijk. Alleen al het feit dat Lucas deze vraag en het antwoord daarop onmiddellijk na zijn verslag van de twee gelijkenissen van het mosterdzaadje en de zuurdesem in het meel (13:1821) heeft geïntroduceerd, is voldoende bewijs dat hij in ieder geval geen aanwijzing zag in de verklaring van onze Heer dat het aantal geredden gering zou zijn. Theodor Zahn gaat zelfs zover om te veronderstellen dat Lucas juist door zijn verslag van deze gelijkenissen ertoe werd gebracht om deze vraag en dit antwoord op dit punt te introduceren. De erkenning daarin dat het Koninkrijk van God in zijn begin klein en onbeduidend was, suggereerde hem om de vraag vast te leggen die dit kleine en onbeduidende begin opriep in de gedachten van een van Jezus' volgelingen en Jezus' antwoord daarop. Hoe dat ook zij, het zou voor Lucas in elk geval onmogelijk zijn geweest om op deze manier woorden van onze Heer die de volledige verovering van de wereld

door Zijn Koninkrijk aankondigen en woorden van onze Heer die verklaren dat slechts weinigen gered zullen worden, eenvoudigweg in onmiddellijke samenhang te brengen.

Ondertussen is het duidelijk dat de vragensteller in onze passage sprak onder de druk van de erbarmelijke zwakheid van het Koninkrijk zoals het zich aan zijn waarneming presenteerde. Zeker, Jezus had slechts een "kleine kudde" tot Zich getrokken en aan hen had Hij duidelijk het Koninkrijk beloofd (12:32). Hij had bovendien de laatste tijd steeds duidelijker de uitsluiting van de grote massa van het volk van het Koninkrijk laten doorschemeren. En Zijn aangezicht was nu gericht naar Jeruzalem (vers 22). We kunnen ons voorstellen dat de vragensteller ofwel diep verontrust was door de raadselachtige situatie, of dat hij zichzelf nogal op de borst sloeg omdat hij tot zo'n exclusieve kring behoorde. Maar of hij nu sprak uit een zwaar hart of uit een licht hoofd, de vraag die hij stelde was een natuurlijke vraag gezien de omstandigheden.

Onze Heer geeft echter geen direct antwoord op de vraag die Hem gesteld werd. Hij maakt er alleen een aanleiding van om degenen om Hem heen (waartoe natuurlijk ook de vragensteller behoort) te vermanen en te waarschuwen. Zij moeten "trachten door de nauwe deur binnen te gaan" - dat is de vermaning. En de waarschuwing is: "Want velen zullen trachten binnen te gaan en zullen de kracht niet hebben." Het belangrijkste voor hen is niet, om te weten of weinigen of velen gered zijn, maar, om zich krachtig te richten op hun eigen redding. Er is hier dus geen openbaring dat er maar een paar gered zijn; er is een plechtige verklaring dat velen van hen die gered willen worden, falen. Het is, met andere woorden, niet het aantal geredden dat wordt aangekondigd, maar de moeilijkheid van redding. Het punt van de opmerking is dat redding door niemand als vanzelfsprekend moet worden aangenomen, maar

moet worden gezocht met een ernstige en aanhoudende inspanning. We moeten strijden als we willen winnen; het is in zijn juiste toepassing waar voor iedereen, overal en altijd, dat ze het Koninkrijk van God moeten binnengaan door vele beproevingen (Handelingen 14:22).

De betekenis van Mat. 7:13-14, hoewel iets gecompliceerder, is nauwelijks minder duidelijk dan die van Lucas 13:23, 24. Het belangrijkste formele verschil tussen de twee passages is dat wat in Lucas alleen maar geïmpliceerd wordt - de brede deur tegenover de smalle, de twee wegen die respectievelijk naar de twee deuren leiden - in Matteüs openlijk in beeld wordt gebracht en het hele tafereel in detail voor ons wordt geschilderd. Het kenmerkende van Matteüs' verslag is inderdaad schilderachtige levendigheid, en we zullen het het beste begrijpen als we het als een schilderij visualiseren; als we in onze verbeelding de brede en ruime weg oproepen die aan de ene kant loopt, overvol met passagiers, en de ingesloten en ingesnoerde weg die door de smalle poort aan de andere kant gaat, met slechts hier en daar een schaarse reiziger erop; en onze Heer horen zeggen terwijl Hij de twee aanwijst: Deze leidt naar het verderf, die naar het leven: ga naar binnen door de smalle poort! Toch is het gewoon weer Lukas' "Streef ernaar door de nauwe deur naar binnen te gaan", levendiger gepresenteerd en vollediger uitgewerkt. De les is dezelfde; de vermaning is dezelfde; en hoewel het aangevoerde motief minder expliciet is dan in Lucas, is het ook hetzelfde. Het bijzondere van het verhaal van Lucas is de nadruk waarmee het de moeilijkheid van de taak naar voren brengt: de vermaning is tot grote inspanning, "streef"; en het motief dat wordt aangevoerd is het falen van velen om de taak te volbrengen, "want velen, zeg ik u, zullen trachten binnen te gaan en zullen niet overwinnen". In het verslag van Matteüs is de moeilijkheid van de taak niet minder het onderliggende motief van

de vermaning, maar het wordt niet zo openlijk beweerd. Het wordt geïmpliceerd door het contrast tussen de breedte en de ruimte van de weg die naar het verderf leidt, en de engte van de poort en de vernauwing van de weg die naar het leven leidt; en de daaruit voortvloeiende dichtheid van de ene weg en de weinigheid van degenen door wie de andere weg ontdekt wordt. A. B. Bruce zegt, geheel ten onrechte: "De passage zelf bevat geen aanwijzing voor de juiste weg, behalve dat het de weg van de weinigen is." Het kenmerk van de juiste weg wordt daarentegen voorgesteld als dat hij, in tegenstelling tot de brede, ruime en gladde weg die naar het verderf leidt, smal en ingesnoerd en moeilijk begaanbaar is. Dat er velen zijn die via de ene weg binnenkomen en weinigen die de andere weg vinden, wordt voorgesteld als slechts het gevolg van het verschil in de wegen zelf - dat de ene uitnodigend en gemakkelijk is en de andere afstotend en moeilijk. De les die dus geleerd wordt, is niet dat er maar weinigen gered worden, maar dat de weg van het leven moeilijk is. Daarom was de fundamentele vermaning niet "Ga met de weinigen mee!" maar "Ga door de nauwe poort naar binnen!".

Ongetwijfeld wordt in het beeld dat aan onze blik wordt gepresenteerd de brede en ruime weg voorgesteld als overvol met reizigers en de smalle weg als gevolgd door slechts enkelen. Er wordt dus een contrast getekend tussen degenen die door de brede en ruime weg binnengaan als velen, en degenen die de nauwe poort en de nauwe weg vinden als weinigen. Het is niet onnatuurlijk om dit te lezen als bedoeld om te leren dat het aantal geredden in het algemeen onaanzienlijk is, tenminste in vergelijking met het aantal verlorenen. Toch zou het verkeerd zijn om dit levendige verslag van een levensfase om te zetten in een didactische bewering over de uiteindelijke verhoudingen tussen de geredden en de verlorenen. We moeten gewaarschuwd worden tegen een

dergelijke mechanische omgang met de gelijkenissen van onze Heer door ons parallelle voorbeelden te herinneren. Er is niet meer reden om te veronderstellen dat deze gelijkenis leert dat de geredden minder zullen zijn dan de verlorenen dan er is om te veronderstellen dat de gelijkenis van de tien maagden (Mat. 25:1 e.v.) leert dat ze precies even talrijk zullen zijn: en er is veel minder reden om aan te nemen dat deze gelijkenis leert dat de geredden weinig zullen zijn in vergelijking met de verlorenen dan er is om aan te nemen dat de gelijkenis van het onkruid in het graan (Mat. 13:24 e.v.) leert dat de verlorenen onaanzienlijk in aantal zullen zijn in vergelijking met de geredden - want dat is inderdaad een belangrijk deel van de leer van die gelijkenis. Wat we in onze huidige gelijkenis hebben, is slechts een levendig beeld van het leven, trouw aan het leven dat voor de ogen lag van degenen tot wie onze Verlosser zich richtte; ongetwijfeld ook trouw aan het leven dat nog steeds voor onze ogen ligt nadat tweeduizend jaar zijn verstreken; en daarom de fundamentele leer van de gelijkenis - dat de weg van het leven moeilijk is en dat het onze eerste plicht is om ons met kracht toe te leggen op het stevig bewandelen ervan - bij hun gewetens en bij de onze thuisbrengend. Maar waarom moeten we zeggen dat deze gelijkenis altijd en overal even waar moet zijn voor het leven? Kan er geen gemeenschap zijn - is er nooit een gemeenschap geweest, is er vandaag de dag geen gemeenschap - hoe klein ook - waarin, gelukkig, de meerderheid van de inwoners de brede en ruime weg die naar het verderf leidt heeft verlaten en de smalle weg volgt door de smalle poort die naar het leven leidt? En terwijl de jaren en eeuwen en eeuwen voortschrijden, kan het nooit zo zijn - zal het niet zo zijn - dat de verhoudingen na "de twee wegen" zullen worden omgekeerd? Er is niets in dit levendige beeld van het leven van de mens dat onder de waarneming van de hoorders van onze Heer - en die van ons - valt om de hoop - of verwachting - van zo'n omkering te verbieden. Dat

zou alleen kunnen als didactisch zou worden beweerd dat in de uiteindelijke verdeling van de prijzen van het menselijk leven, er maar weinigen te vinden zijn onder de geredden en velen onder de verlorenen. Dat is hier echter zo ver van het geval, dat de verhoudingen van de reizigers op de twee wegen slechts terloops worden geïntroduceerd en met het doel om een andere les duidelijk te maken, namelijk de moeilijkheid van verlossing en de daaruit voortvloeiende plicht tot inspanning in het zoeken ernaar. Als er elders in de Schrift een aanwijzing is dat de verhouding tussen de reizigers op de twee wegen in de loop van de tijd kan veranderen, dan is er geen reden waarom we op basis van deze passage zouden moeten volhouden dat er altijd maar weinig mensen de smalle weg volgen en veel mensen de brede - met als gevolg dat de som in het ene geval tot het einde toe klein zal blijven en in het andere geval tegen het einde enorm zal worden. En als we dat gezegd hebben, hebben we al gezegd dat de passage in geen enkel geval echte grond biedt voor zo'n veronderstelling.

Er is geen reden meer om aan te nemen dat onze Heer de hele geschiedenis van de verlossing in de woorden van Matt. 22:14 wil samenvatten. De gelijkenis waarvan deze woorden de slotzin vormen, is zonder twijfel historisch in zijn leer; het beeldt het aanbieden van het Koninkrijk van God aan de Joden door de profeten en de apostelen en hun afwijzing daarvan; en vervolgens het zich wenden tot de heidenen en het verzamelen van het gemengde lichaam van de uitwendige kerk. Het is met zijn oog op de afwijzing van de uitnodiging van het Koninkrijk door de Joden en het uitzeven van de onwaardigen onder de heidenen, gesymboliseerd door de enkele figuur van verzen 12 en 13, dat onze Heer de resultaten van deze geschiedenis samenvat in de woorden die in onze Engelse versies worden weergegeven: "Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren." Voor een juiste inschatting

van de betekenis van deze woorden is het belangrijk om vast te stellen of ze deel uitmaken van de gelijkenis zelf, de afsluitende woorden van de koning, of (vgl. Matt. 18:35) een toevoeging zijn van onze Heer in Zijn eigen persoon, die de leer van de gelijkenis samenvat.

In het laatste geval hoeven de termen die in het gezegde worden gebruikt dat niet te zijn en zijn ze dat waarschijnlijk ook niet, maar in het eerste geval - en dat lijkt zeker het ware geval - kunnen ze dat niet zijn en zijn ze dat zeker niet, technisch theologische termen, analoog aan, hoewel niet identiek in betekenis met, de termen "geroepen", "uitverkoren", die ons ontmoeten in de didactische gedeelten van het Nieuwe Testament; maar ze moeten hun verklaring vinden in het voorgaande verhaal. Zoals dit verhaal wordt verteld, waren er velen uitgenodigd voor het bruiloftsfeest, en relatief weinigen, misschien, goedgekeurd; en we moeten aannemen dat het deze ervaring is die de koning samenvat in zijn afsluitende woorden - als ze van hem zijn. Als het aan de andere kant de eigen woorden van onze Heer zijn, die het onderwijs van Zijn gelijkenis samenvatten, is het nog steeds het meest natuurlijk om te veronderstellen dat Hij Zich in Zijn samenvatting beperkt tot het stukje geschiedenis dat Hij had voorgedragen en spreekt vanuit het standpunt van het moment in plaats van dat van de verre Dag des Oordeels. Het stukje geschiedenis dat de gelijkenis uitbeeldt, heeft echter alleen betrekking op de verachtelijke en uiteindelijk gewelddadige verwerping van het Koninkrijk van God door de Joden en de daaropvolgende wending naar de heidenen met als gevolg dat er een gemengde menigte naar toe werd getrokken. Deze situatie wordt heel eerlijk samengevat in de woorden: "Velen worden geroepen, maar weinigen aangenomen." Het zou in ieder geval ongelooflijk hard zijn om het woord "geroepen" hier met een andere verwijzing te nemen dan die

waarin "roepen", "geroepen" herhaaldelijk worden gebruikt in het eerdere deel van de gelijkenis. Of we de woorden nu toeschrijven aan de koning of aan Jezus zelf, die buiten de grenzen van de gelijkenis spreekt, hun verwijzing lijkt beperkt tot de historische ervaring die in de gelijkenis wordt beschreven, en dat is net zo goed als tot de dagen van de stichting van de Kerk.

Het is daarom dat Calvijn in zijn commentaar op de passage genoegen neemt met te zeggen: "Ik ga hier geen onderzoekende discussie aan over de eeuwige uitverkiezing van God, omdat de woorden van Christus geen andere betekenis hebben dan dat een uitwendige geloofsbelijdenis helemaal geen voldoende bewijs is dat God allen die Zijn uitnodiging blijken te hebben aangenomen, als de Zijnen zal erkennen." Dat is natuurlijk gesproken in de veronderstelling dat de verwijzing van de woorden alleen betrekking heeft op de onmiddellijk voorafgaande verzen, die de uitwerping beschrijven van de man die geen bruiloftskleed aan had. Als de verwijzing wordt verbreed, zoals het lijkt te moeten, naar de hele reeks van uitnodigingen beschreven in de gelijkenis en hun resultaten, moet de les dienovereenkomstig worden verbreed tot iets als - als we de woorden van Jülicher mogen lenen zonder ons te nauw aan zijn betekenis te hechten - "Het genieten van het Koninkrijk van God is verbonden met heel andere voorwaarden dan alleen maar uitgenodigd te zijn." Misschien kunnen we zeggen dat de betekenis eenvoudigweg is dat er velen zijn die zijn uitgenodigd voor het evangeliefeest die daar niet echt thuishoren; en dat de ethische bedoeling van onze Heer - die altijd voorop staat in de leer van onze Heer - net als die van Mat. 7:13 e.v., Lukas 13:23 e.v., om Zijn toehoorders aan te sporen erop toe te zien dat ze zowel gehoor geven aan de uitnodiging van het evangelie als ernaar leven. Dit wordt door Melanchthon fijntjes naar voren gebracht in de opmerking dat de verklaring voor ons

een troost en een waarschuwing bevat: een troost door ons eraan te herinneren, wanneer we zoveel huichelaars in de kerk zien, dat er toch een ware kerk binnen de kerk is; en een waarschuwing, voor onszelf om onze roeping en verkiezing zeker te stellen.

De zwakte van de basis voor een dogma van paucitas salvandorum die door deze passages wordt geleverd, kan niet worden ondersteund door het aanvoeren van andere passages van vergelijkbare aard. Passages van vergelijkbare aard zijn enigszins moeilijk te vinden; en ze rusten natuurlijk onder vergelijkbare beperkingen. Misschien is de meest opmerkelijke van de passages die gemakkelijk voor de hand liggen 1 Petrus 3:20. Daar wordt ons verteld dat "een paar, dat wil zeggen acht zielen," in de ark door het water ontsnapten. Daar wordt ons verteld dat "enkelen, dat wil zeggen acht zielen," in de ark door het water ontsnapten, en dit wordt voorgesteld als een type van christenen die door het water van de doop in veiligheid komen. De uitdrukkelijke vermelding van de weinigheid van hen die in de ark gered werden is zeker opmerkelijk en suggereert dat Petrus schreef vanuit een scherp besef van de weinigheid van hen die hij getypeerd zag door deze ontsnapping. Dit gegeven zijnde, zijn we echter nauwelijks gerechtvaardigd om verder te gaan en hier een bewering te zien van de weinigheid van de geredden als het uiteindelijke feit van alle christelijke ontwikkeling. Waarom zien we hier niet eerder de weerspiegeling in Petrus' bewustzijn van zijn eigen ervaring van de eerste verkondiging van het christendom? Ongetwijfeld is het Koninkrijk van God begonnen in een zeer klein begin; of misschien is de juiste vorm van verklaring dat het Koninkrijk van God is begonnen - is deze kerk van de twintigste eeuw niet nog steeds de primitieve kerk?" Voor onze Heer, voor zijn apostelen, voor zijn volgelingen tot op de dag van vandaag is het Koninkrijk van God als het mosterdzaadje, "dat inderdaad minder is dan alle zaden,"

of als een luttel zuurdesem dat verloren gaat in het meel waarin het begraven is. (Mat. 13:31-35.) E. H. Plumtre is daarom niet zonder een zekere mate van rechtvaardiging als hij schrijft: "De trieste tegenstelling tussen de velen en de weinigen loopt door heel het onderwijs van onze Heer. Hij kwam om 'de wereld te redden' en toch zijn degenen die Hij uit de wereld kiest slechts een 'kleine kudde'. Het is een donker beeld; en toch geeft het maar al te getrouw de indruk weer die - ik zeg niet Calvinist of zelfs Christen, maar op elke ethische leraar - wordt gemaakt door de feitelijke toestand van de mensheid om ons heen." Wat het beeld redt van zo donker als het is geschilderd, is dat het contrast tussen de velen en de weinigen niet het enige contrast is dat door de leer van onze Heer en de leer van zijn apostelen loopt. Ernaast staat het contrast tussen het heden en de toekomst. Dit kleine begin moet plaats maken voor grote uitbreiding. Het mosterdzaadje dat op de akker (die de wereld is) wordt gezaaid, moet niet minder blijven dan alle zaadjes: het moet een boom worden in de takken waarvan de vogels van de hemel nestelen. De zuurdesem moet niet verborgen blijven in de massa van het meel: het moet door het meel heen werken totdat het geheel gezuurd is. De aanwezigheid van deze klasse van voorstellingen naast die welke spreken over weinigen die gered worden, beperkt noodzakelijkerwijs de verwijzing van de laatste naar de eerste fasen van het koninkrijk, en opent het breedste vooruitzicht voor het bereik van het verlossingsproces naarmate de tijd vordert; zo'n breed vooruitzicht dat de implicaties met betrekking tot de uiteindelijke proporties van de geredden en de verlorenen volledig worden omgekeerd.

Het valt niet binnen het bestek van deze discussie om het positieve bewijs aan te voeren dat het aantal geredden uiteindelijk niet klein maar groot zal zijn, en niet slechts absoluut maar relatief groot; dat het, om het ronduit te zeggen, het immens grote deel van het

menselijk ras zal omvatten. Het doel ervan is vervuld als het heeft aangetoond dat het fundament waarop de tegengestelde opvatting is gebouwd, dat het aantal geredden relatief weinig zal zijn, veruit het kleinste deel van het ras, afbrokkelt wanneer het aan nauwkeurig onderzoek wordt onderworpen. Voor de rest zal het volstaan om terloops op te merken dat het de constante leer van de Schrift is dat Christus moet regeren totdat Hij al Zijn vijanden onder Zijn voeten zal hebben gelegd - waarmee zeker geestelijke, niet fysieke, verovering wordt bedoeld; dat het inherent is aan het idee zelf van de verlossing van Christus, die kwam als Redder van de wereld, om de wereld te redden, dat niets minder dan de wereld door Hem zal worden gered; en dat verlossing als remedie voor zonde niet verondersteld kan worden haar eindpunt te bereiken totdat de schade die door de zonde is toegebracht aan de schepping van God is hersteld, en de mensheid als zodanig is gebracht tot de bestemming die oorspronkelijk door haar schepper voor haar was bedoeld. We moeten daarom oordelen dat die theologen gelijk hebben die niet alleen weigeren om het dogma te herhalen dat slechts enkelen gered worden, maar die bereid zijn om met Alvah Hovey te verklaren, als hij zijn kleine boek over Bijbelse Eschatologie afsluit met een verwijzing "naar het enorme overwicht van het goede over het kwade als de vrucht van de verlossing," dat "niet alleen de orde in het hele universum hersteld zal worden, maar dat het goede veel groter zal zijn dan het kwade; Het aantal geredden zal vele malen groter zijn dan het aantal verlorenen".

Tot deze theologen behoren - om niet verder te gaan - zulke geëerde namen onder onze profeten als Charles Hodge, Robert L. Dabney en William G.T. Shedd. "We hebben reden om te geloven," schrijft Charles Hodge, "... dat het aantal dat uiteindelijk verloren gaat in vergelijking met het totale aantal geredden zeer

onaanzienlijk zal zijn. Onze gezegende Heer zal, wanneer hij omringd wordt door het ontelbare gezelschap van de verlosten, bejubeld worden als de 'Salvator Hominum', de Redder van de mensen, als het Lam dat de zonden van de wereld droeg." Robert L. Dabney, die betreurt dat het feit "te weinig is benadrukt" "dat uiteindelijk de overgrote meerderheid van de hele mensenmassa, inclusief alle generaties, werkelijk door Christus zal worden verlost", voegt hieraan toe: "Er komt een tijd, gezegend zij God, dat letterlijk de hele toenmalige wereld door Christus zal worden gered, wanneer de wereld eindelijk, volledig en geheel door Christus uit de afgrond zal worden getild, om niet meer te zinken. Er is dus een zeer legitieme betekenis waarin Christus de toekomstige Redder van de wereld is." "Twee fouten moeten daarom vermeden worden," merkt W. G.T. Shedd, "moeten vermeden worden:

Ten eerste, dat alle mensen gered zijn; ten tweede, dat slechts een paar mensen gered zijn.... Sommigen ... hebben het aantal verdoemden voorgesteld als groter dan dat van de uitverkorenen, of daaraan gelijk. Zij baseerden dit op het woord van Christus: 'Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.' Maar dit beschrijft de situatie op het moment dat onze Heer sprak, en niet het uiteindelijke resultaat van Zijn verlossingswerk. Maar wanneer Christus zal hebben 'gezien van het zwoegen van Zijn ziel' en 'tevreden' zal zijn met wat Hij heeft gezien; Wanneer de hele loop van het Evangelie voltooid zal zijn en van het begin tot het einde zal zijn overzien, zal blijken dat Gods uitverkorenen, of kerk, 'een grote schare is die niemand tellen kan, uit alle natiën, en geslachten, en volken, en tongen', en dat hun stem is als de stem van vele wateren, en als de stem van machtige donderslagen, zeggende: 'Halleluja, want de Here, de almachtige God, regeert.' Openb. 7:9; 19:6."